

Advies van 24 mei 2011 inzake de wijziging van het koninklijk besluit van 22 november 1990 betreffende de diploma's van de kandidaat-accountants en de kandidaat- belastingconsulenten

Ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 22 november 1990 betreffende de diploma's van de kandidaat-accountants en de kandidaat-belastingconsulenten

A. Vooraf

De federale Minister, bevoegd voor Economie, heeft op 12 april 2011 aan de Hoge Raad een verzoek om advies overgemaakt omtrent het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 22 november 1990 betreffende de diploma's van de kandidaat-accountants en de kandidaat-belastingconsulenten.

Artikel 3 van dit koninklijk besluit, ingevoegd bij het koninklijk besluit van 4 mei 1999, voerde destijds een overgangsmaatregel in die luidde als volgt: *“De diploma's en instellingen bedoeld in artikel 2, 3° zijn, voor wat betreft de toepassing van dit besluit, erkend tot 30 juni 2005. Elke wijziging maakt het voorwerp uit van een koninklijk besluit, na advies van de Raad van het Instituut, en is slechts geldig tot 30 juni 2005.”*

Nadien is de Hoge Raad verschillende keren om een advies verzocht teneinde de datum die in artikel 3 van het koninklijk besluit is opgenomen, te verlengen:

Verzoek om advies op	Duur van de verlenging	Advies vanwege de Hoge Raad van	Koninklijk besluit van
7 september 2005	2 jaar	18 oktober 2005	11 juli 2006 (<i>Belgisch Staatsblad</i> van 9 augustus 2006)
27 april 2007	1 jaar	7 mei 2007	9 juli 2007 (<i>Belgisch Staatsblad</i> van 13 juli 2007)
22 september 2008	3 jaar	30 september 2008	14 mei 2009 (<i>Belgisch Staatsblad</i> van 2 juni 2009, 2 ^{de} editie)
12 april 2011	1 jaar	24 mei 2011	

Het door de Minister voor advies voorgelegd ontwerp van koninklijk besluit strekt ertoe om de datum van 30 juni 2011 met één jaar uit te stellen en bijgevolg de woorden “30 juni 2011” te vervangen door de woorden “30 juni 2012”. **Dit impliceert**

dat de overgangsmaatregel van 6 jaar, zoals aanvankelijk bepaald, zou verlengd worden met één jaar zodat een 13de jaar gedekt wordt.

B. Advies van de Hoge Raad

Het door de federale Minister, bevoegd voor Economie, voor advies voorgelegd ontwerp van koninklijk besluit strekt ertoe om de datum van 30 juni 2011 met één jaar uit te stellen en bijgevolg de woorden "30 juni 2011" te vervangen door de woorden "30 juni 2012".

B.1. Huidig wettelijk en reglementair kader inzake de toegang tot het beroep van accountant en belastingconsulent

Het verzoek om uitstel van de datum uit het voor advies voorgelegd ontwerp van koninklijk besluit kan helaas niet als een uitzonderlijk verzoek worden beschouwd, rekening houdend met de opeenvolging van de verzoeken om advies omtrent ontwerpen van koninklijke besluiten die erop gericht zijn om deze geldigheidsdatum van een lijst van erkende onderwijsinstellingen (hoger onderwijs – zowel van het korte type als van het lange type en universitair) te verlengen, niettegenstaande het feit dat deze maatregel van bij de invoering in het koninklijk besluit van 1999 als tijdelijke maatregel was bedoeld in afwachting van een herziening van voormeld koninklijk besluit van 22 november 1990.

Deze lijst van erkende instellingen is het criterium dat in 1990 is weerhouden door de Regering teneinde te preciseren welke personen een dossier bij het IAB kunnen indienen om de toegangsprocedure tot het beroep op te starten.

Vervolgens heeft het koninklijk besluit van 8 april 2003 betreffende het toelatingsexamen, de stage en het bekwaamheidsexamen van accountant en/of belastingconsulent een systeem van vrijstellingen ingevoerd in het kader van het toelatingsexamen van personen die de toegangsprocedure tot het beroep van accountant en/of belastingconsulent wensen op te starten.

Enkel degenen die een diploma hebben behaald bij onderwijsinstellingen die opgenomen zijn in de bijlage bij het koninklijk besluit van 22 november 1990 kunnen desgevallend genieten van

vrijstellingen waarin het koninklijk besluit van 22 november 1990 voorziet.

Het is nuttig te vermelden dat de website van het IAB een zeer helder overzicht biedt van het toepasselijk systeem van vrijstellingen (zie in het bijzonder de volgende bladzijde, waarvan een weergave is opgenomen in bijlage 1 bij onderhavig advies: <http://www.iec-iab.be/nl/het-beroep/stage/hoe-word-ik-stagiair/Toelatingsexamen/Pages/Vrijstellingen.aspx>).

De Hoge Raad betreurt ten zeerste de achterevolvende uitstellen in de hervorming van de toegang tot het beroep van accountant en/of belastingconsulent, in het bijzonder rekening houdend met het belang van het dossier.

Naar het oordeel van de Hoge Raad had het toch mogelijk moeten zijn om, na de goedkeuring van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen en vervolgens, vier jaar later, van het koninklijk besluit van 8 april 2003 betreffende het toelatingsexamen, de stage en het bekwaamheidsexamen van accountant en/of belastingconsulent, dit koninklijk besluit tenminste te actualiseren, aangezien die einddatum al meerdere jaren op voorhand bekend was.

Men dient er zich van bewust te zijn dat een koninklijk besluit met in bijlage de lijsten van de hoger onderwijsinstellingen (hogescholen en universiteiten), uitgewerkt in 1990 en voor het laatst aangepast in mei 1999, op geen enkele manier nog kan overeenstemmen met de huidige realiteit, met name als gevolg van de diverse toenaderingen of zelfs fusies van hoger onderwijsinstellingen in de afgelopen jaren, ongeacht of deze van het korte dan wel van het lange type zijn.

B.2. Noodzakelijke evoluties van het wettelijk en reglementair kader inzake de toegang tot het beroep van accountant en belastingconsulent

B.2.1. Op zeer korte termijn

De Hoge Raad wenst in de eerste plaats de aandacht van de Minister te vestigen op het belang van de goedkeuring van dit koninklijk besluit binnen de kortst mogelijke termijn. Is dit niet het geval, dan zouden de personen die geslaagd zijn voor het toelatingsexamen van accountant en/of belastingconsulent, zich in een problematisch rechtsvacuüm bevinden.

Om deze reden formuleert de Hoge Raad een gunstig advies omtrent het door de Minister voorgelegd ontwerp van koninklijk besluit, zodat de situatie van de personen die geslaagd zijn voor het toelatingsexamen en die binnenkort een dossier voor het bekomen van vrijstellingen voor de volgende examensessie zouden indienen, niet in het gedrang zou worden gebracht.

De volgende sessie van het toelatingsexamen vindt plaats op 22 en 29 oktober 2011; de dossiers moeten uiterlijk op 22 juli 2011 bij het IAB worden ingediend. Bijgevolg is er hoogdringendheid bij de goedkeuring van het ontwerp van koninklijk besluit dat voor advies aan de Hoge Raad wordt voorgelegd.

B.2.2. Over een jaar

Naar het oordeel van de Hoge Raad dient men zich zo snel mogelijk inhoudelijk te beraden over de evolutie van dit koninklijk besluit van 22 november 1990 betreffende de diploma's van kandidaat-accountants en kandidaat-belastingconsulenten.

De Minister beschikt over de volgende alternatieven:

- **De onderliggende logica van het koninklijk besluit behouden** en de lijst van de onderwijsinstellingen, die diploma's afleveren die

in aanmerking kunnen komen voor vrijstellingen in het kader van het toelatingsexamen tot de stage teneinde op termijn accountant en/of belastingconsulent te worden, herzien of

- **De onderliggende logica van het koninklijk besluit wijzigen**, hetzij door een ander criterium te weerhouden (zoals de titel vermeld op het diploma, rekening houdend met het feit dat er in de diverse Gemeenschappen dergelijke diplomalijsten voorhanden zijn), hetzij door een hervorming van het systeem zelf (met inbegrip van de eventuele afschaffing van het koninklijk besluit van 22 november 1990) **waarbij de logica van het koninklijk besluit van 8 april 2003** betreffende het toelatingsexamen, de stage en het bekwaamheidsexamen van accountant en/of belastingconsulent **blijft behouden**.

In dit verband is het nuttig om in herinnering te brengen dat het Verslag aan de Koning dat het koninklijk besluit van 8 april 2003 betreffende het toelatingsexamen, de stage en het bekwaamheidsexamen van accountant en/of belastingconsulent voorafgaat, vermeldt: *“De bepalingen van het koninklijk besluit van 22 november 1990 betreffende de diploma's van de kandidaat-accountants en de kandidaat-belastingconsulenten moeten op korte termijn worden herzien. Dit besluit omvat de lijst van de diploma's (in de bijlagen) die vastlegt welke opleidingen de mogelijkheid geven om zich aan te bieden voor het toelatingsexamen van accountant en/of belastingconsulent.”*

In zijn advies van 17 mei 2001 in verband met de toegang tot het beroep van accountant en belastingconsulent, wees de Hoge Raad al op de nood aan een denkoefening ten gronde (Eerste deel – Algemene bedenkingen bij het voorontwerp van koninklijk besluit / Punt II – De vrijstellingen die de kandidaat-accountants of kandidaat-belastingconsulenten bij het toelatingsexamen bekomen / Punt A. Het nut van het koninklijk besluit van 22 november 1990).

“In de huidige stand van zaken bestaat er overigens een koninklijk besluit van 22 november 1990 betreffende de diploma's van de kandidaat-accountants en van de kandidaat-belastingconsu-

lenten (verschillende malen gewijzigd, de laatste maal door het koninklijk besluit van 4 mei 1999).

Een in bijlage bij voornoemd koninklijk besluit opgenomen lijst van diploma's bepaalt welke opleidingen de houders ervan toegang verlenen tot het toelatingsexamen voor accountant of belastingconsulent.

De Hoge Raad stelt vast dat tot op heden :

- de in bijlage bij het koninklijk besluit opgenomen lijst opgevat is als een opsomming van onderwijsinstellingen die diploma's uitreiken die de houders ervan toelaten deel te nemen aan het toelatingsexamen om naderhand accountant en/of belastingconsulent te worden. Die lijst werd in geen geval opgesteld in functie van eventuele vrijstellingen gekoppeld aan een in de lijst opgenomen diploma;
- er blijkbaar geen periodieke evaluatie gebeurt is van de lijst van onderwijsinstellingen die in de bijlage bij voormeld koninklijk besluit opgenomen zijn.

Volgens de Hoge Raad voor de Economische Beroepen is het van belang dat de draagwijdte van dit koninklijk besluit duidelijk afgebakend wordt om elke kandidaat voor het toelatingsexamen inzake de principes van vrijstellingen eenzelfde behandeling te kunnen waarborgen. De krachtlijnen van het systeem van vrijstellingen moeten opgenomen worden in het voor advies voorgelegd koninklijk besluit.

Voor zover er inderdaad effectief een systeem van vrijstellingen toegepast wordt door het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten, wenst de Hoge Raad daarenboven de aandacht te vestigen op het feit dat de draagwijdte van het koninklijk besluit van 22 november 1990 dusdanig zou kunnen herzien worden dat elke vrijstelling per diploma in het koninklijk besluit zou opgenomen worden. De bevoegde Ministers zouden ook kunnen kiezen voor de vervanging van het koninklijk besluit van 22 november 1990 door een nieuw koninklijk besluit dat zou beantwoorden aan de in het voor advies voorgelegd voorontwerp van koninklijk besluit duidelijk omschreven doelstellingen.

Om klaarheid te scheppen in de vrijstellingen verbonden aan elk diploma, zou het passen dat in het voor advies voorgelegd voorontwerp van koninklijk besluit of in het koninklijk besluit van 22 november 1990 verduidelijkt wordt dat de studenten deze vrijstellingen genieten die gelden op het moment van hun eerste inschrijving aan de onderwijsinstelling.

De Hoge Raad acht het wenselijk aan de bevoegde ministeriële overheden voor te stellen om aan te dringen op een regelmatige herziening van de lijst van onderwijsinstellingen en hun in het koninklijk besluit opgenomen diploma's, rekening houdend met de evolutie van de noden van het beroep.

Gezien die verschillende opmerkingen, wordt aldus voorgesteld het koninklijk besluit van 22 november 1990 te vervangen door een nieuw koninklijk besluit, opgesteld in de zin van het bij de Hoge Raad voorgelegd voorontwerp van koninklijk besluit. Het koninklijk besluit van 22 november 1990 zou gedurende een overgangperiode kunnen behouden blijven om de instellingen van hoger onderwijs toe te laten hun dossier in te dienen om in het nieuw koninklijk besluit opgenomen te worden. Dat dossier zou moeten ingediend worden bij de diensten van de Minister van Economie en diensten van de Minister van Landbouw en Middenstand opdat deze er zich van zouden vergewissen dat de onderwijsinstellingen die een dossier indienen wel degelijk één (of meerdere) diploma('s) uitreiken die beantwoorden aan de criteria vastgesteld in artikel 19, 3° van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen."

De Hoge Raad dringt dan ook aan op een onderzoek van deze problematiek binnen de kortst mogelijke termijn, opdat zo snel mogelijk een oriëntatie zou kunnen voorgesteld worden die inspeelt op de evolutie die het wettelijk en reglementair kader in 1999 en 2003 heeft gekend, om zodoende elk rechtsvacuüm te kunnen opvullen.

De Hoge Raad houdt zich ter beschikking van de Minister indien zijn deskundigheid terzake nuttig zou kunnen zijn om dit dossier te doen evolueren.

Bijlage 1 aan het advies van 24 mei 2011 – Uittreksels van de website van het IAB

Vrijstellingen voor het toelatingsexamen stage

De opleidingsinhouden van het toelatingsexamen voor accountant en / of belastingconsulent zijn bij wet vastgelegd. Niet alle kandidaat-stagiairs hebben echter dezelfde opleiding in dezelfde onderwijsinstelling achter de rug. Het Instituut maakt daarom een onderscheid tussen automatische vrijstellingen en vrijstellingen op basis van onderwijsinstelling.

Individueel dossier tot aanvraag van vrijstelling opstellen

Elke kandidaat-stagiair die in aanmerking wenst te komen voor vrijstellingen, stelt een individueel dossier tot aanvraag van vrijstellingen op. Het vrijstellingsdossier moet uiterlijk 3 maanden voor aanvang van het examen de Stagedienst bereiken. Het vrijstellingsdossier is een onderdeel van het inschrijvingsdossier.

De Stagecommissie onderzoekt de dossiers en maakt haar beoordeling over aan de Raad van het Instituut. De Raad informeert de kandidaat uiterlijk één maand voor het examen over de vrijstellingen die hem werden toegekend.

Download hier het vrijstellingsformulier voor accountant of belastingconsulent.

Toelatingsexamen tot de stage van Accountant

Toelatingsexamen tot de stage van Belastingconsulent

Automatische vrijstellingen

Automatische vrijstellingen gelden enkel voor kandidaat-stagiairs van het hoger onderwijs van het korte type. Zij genieten van automatische vrijstellingen in de categorieën fiscaliteit, rechtspraak en boekhouding. De automatische vrijstellingen worden door het Instituut toegekend op basis van het ingestuurde diploma.

Vrijstellingen op basis van onderwijsinstelling

Een vrijstellingstabel (of concordantietabel) is een tabel die de kandidaat-stagiair een overzicht geeft van zijn minimum aantal vrijstellingen per opleidingsinhoud. Deze tabellen worden opgesteld door het Instituut in nauw overleg met de vertegenwoordigers van de betrokken onderwijsinstellingen. Binnenkort kunt u uw specifieke onderwijsinstelling aanklikken om na te gaan op welke vrijstellingen u recht heeft.

Accountants

Hoger onderwijs van het lange type / universitair onderwijs

- EHSAL - Licentiaat handelswetenschappen afstudeerrichting Accountancy
- EHSAL - Licentiaat handelswetenschappen afstudeerrichting Fiscale wetenschappen
- HOGESCHOOL GENT - Licentiaat Bestuurskunde
- HOGESCHOOL GENT - Licentiaat Handelswetenschappen - Specialisatie Fiscaliteit & Accountancy
- KUL - Gediplomeerde in de aanvullende opleiding fiscaliteit
- KUL - Licentiaat TEW: Accountancy en fiscaliteit - Handelsingenieur: Accountancy en fiscaliteit
- LESSIUS Hogeschool - Licentiaat Handelswetenschappen
- UA - Gediplomeerde in de gespecialiseerde studie fiscaal recht
- UA - Licentiaat Rechten
- UA - Licentiaat TEW
- UA - Master fiscaal recht
- UA - UFSIA - Licentiaat TEW - Major Accountancy
- UA - Voortgezette academische opleiding - Financiële wetenschappen
- UGENT - Gediplomeerde in de Gespecialiseerde Studies Accountancy
- UGENT - Gediplomeerde in de Gespecialiseerde Studies Fiscaliteit
- UGENT - Licentiaat TEW
- Universiteit Hasselt - TEW - Major Accountancy-Fiscaliteit - HI - Major Accountancy-Fiscaliteit
- VLEKHO - Licentiaat handelswetenschappen afstudeerrichting Accountancy (4-jarig programma)
- VUB - Licentiaat Rechten
- VUB - Specialisatieopleiding fiscaal recht
- VUB TEW/HI - Licentiaat TEW - Handelsingenieur

Hoger onderwijs van het korte type

- ACE-GROEP T CVO - Graduaat Fiscale Wetenschappen
- ARTEVELDE HOGESCHOOL - Bedrijfsbeheer optie accountancy-fiscaliteit
- CVO VTI-AALST - Graduaat Boekhouden
- DE AVONDSCHOOL CVO - Graduaat Boekhouden
- DE ORANJERIE-CVO - Graduaat Boekhouden
- FISCALE HOGESCHOOL - Graduaat Fiscale Wetenschappen
- GEMEENSCHAPSONDERWIJS CVO-BRUSSEL - Graduaat Boekhouden
- HITEK-CVO-Hoger Instituut voor Talen en Economie - Graduaat Boekhouden
- HOGESCHOOL ANTWERPEN - Bachelor na Bachelor in de fiscaliteit - BANABA

- HOGESCHOOL ANTWERPEN - Bedrijfsbeheer optie accountancy-fiscaliteit
- HOGESCHOOL GENT - BANABA Toegepaste Fiscaliteit
- HOGESCHOOL GENT - Bedrijfsbeheer optie accountancy-fiscaliteit
- HOGESCHOOL WEST-VLAANDEREN - Bedrijfsbeheer optie accountancy-fiscaliteit
- HOGESCHOOL LIMBURG - Bedrijfsbeheer optie accountancy-fiscaliteit
- KAREL DE GROTE HOGESCHOOL
- KATHOLIEK HOGESCHOOL MECHELEN - Bedrijfsbeheer optie accountancy-fiscaliteit
- KAREL DE GROTE HOGESCHOOL - Bedrijfsbeheer optie accountancy-fiscaliteit - Afstudeerrichting Accountancy
- KAREL DE GROTE HOGESCHOOL - Bedrijfsbeheer optie accountancy-fiscaliteit - Afstudeerrichting Fiscaliteit
- KATHOLIEK HOGESCHOOL LIMBURG - Bedrijfsbeheer optie accountancy-fiscaliteit - Major Accountancy
- KATHOLIEK HOGESCHOOL LIMBURG - Bedrijfsbeheer optie accountancy-fiscaliteit - Major Fiscaliteit
- KATHOLIEK HOGESCHOOL ZUID-WEST-VLAANDEREN - Bedrijfsbeheer optie accountancy-fiscaliteit - Afstudeerrichting Accountancy-Fiscaliteit
- KATHOLIEK HOGESCHOOL ZUID-WEST-VLAANDEREN - Bedrijfsbeheer optie accountancy-fiscaliteit - Major Accountancy-Communicatie
- KATHOLIEKE HOGESCHOOL BRUGGE-OOSTENDE - Bedrijfsbeheer optie accountancy-fiscaliteit
- KATHOLIEKE HOGESCHOOL KEMPEN - Bedrijfsbeheer optie accountancy-fiscaliteit
- KATHOLIEKE HOGESCHOOL LEUVEN - Bedrijfsbeheer optie accountancy-fiscaliteit
- KATHOLIEKE HOGESCHOOL SINT-LIEVEN - Bedrijfsbeheer optie accountancy-fiscaliteit
- LBC - NVK ANTWERPEN - Graduaat Boekhouden
- LBC - NVK STEKENE - Graduaat Boekhouden
- MERCATOR-PCVO - Graduaat Boekhouden
- PCVO HANDEL HASSELT - Graduaat Fiscale wetenschappen
- PCVO HANDEL HASSELT - Graduaat Boekhouden
- PHLIMBURG - Bedrijfsbeheer optie accountancy-fiscaliteit
- VHH CVO OUDENAARDE - Graduaat Boekhouden
- WENK-HONIM - Bedrijfsbeheer optie accountancy-fiscaliteit

Belastingconsulent

Hoger onderwijs van het lange type / universitair onderwijs

- EHSAL - Licentiaat handelswetenschappen afstudeerrichting Accountancy
- EHSAL - Licentiaat handelswetenschappen afstudeerrichting Fiscale wetenschappen

- HOGESCHOOL GENT - Licentiaat Bestuurskunde
- HOGESCHOOL GENT - Licentiaat Handelswetenschappen - Specialisatie Fiscaliteit & Accountancy
- KUL - Gediplomeerde in de aanvullende opleiding fiscaliteit
- KUL - Licentiaat TEW: Accountancy en fiscaliteit - Handelsingenieur: Accountancy en fiscaliteit
- LESSIUS Hogeschool - Licentiaat Handelswetenschappen
- UA - Gediplomeerde in de gespecialiseerde studie fiscaal recht
- UA - Licentiaat Rechten
- UA - Licentiaat TEW
- UA - Master fiscaal recht
- UA - UFSIA - Licentiaat TEW - Major Accountancy
- UA - Voortgezette academische opleiding - Financiële wetenschappen
- UGENT - Gediplomeerde in de Gespecialiseerde Studies Accountancy
- UGENT - Gediplomeerde in de Gespecialiseerde Studies Fiscaliteit
- UGENT - Licentiaat TEW
- Universiteit Hasselt - TEW - Major Accountancy-Fiscaliteit - HI - Major Accountancy-Fiscaliteit
- VLEKHO - Licentiaat handelswetenschappen afstudeerrichting Accountancy (4-jarig programma)
- VUB - Licentiaat Rechten
- VUB - Specialisatieopleiding fiscaal recht
- VUB TEW/HI - Licentiaat TEW - Handelsingenieur

Hoger onderwijs van het korte type

- ACE-GROEP T CVO - Graduaat Fiscale Wetenschappen
- ARTEVELDE HOGESCHOOL - Bedrijfsbeheer optie accountancy-fiscaliteit
- CVO VTI-AALST - Graduaat Boekhouden
- De Avondschool CVO - Graduaat Boekhouden
- DE ORANJERIE-CVO - Graduaat Boekhouden
- FISCALE HOGESCHOOL - Graduaat Fiscale Wetenschappen
- GEMEENSCHAPSONDERWIJS CVO-BRUSSEL - Graduaat Boekhouden
- HITEK-CVO-Hoger Instituut voor Talen en Economie - Graduaat Boekhouden
- HOGESCHOOL ANTWERPEN - Bachelor na Bachelor in de fiscaliteit - BANABA
- HOGESCHOOL ANTWERPEN - Bedrijfsbeheer optie accountancy-fiscaliteit
- HOGESCHOOL GENT - BANABA Toegepaste Fiscaliteit
- HOGESCHOOL GENT - Bedrijfsbeheer optie accountancy-fiscaliteit
- HOGESCHOOL LIMBURG - Bedrijfsbeheer optie accountancy-fiscaliteit

- HOGESCHOOL WEST-VLAANDEREN - Bedrijfsbeheer optie accountancy-fiscaliteit
- KAREL DE GROTE HOGESCHOOL
- KAREL DE GROTE HOGESCHOOL - Bedrijfsbeheer optie accountancy-fiscaliteit - Afstudeerrichting Accountancy
- KAREL DE GROTE HOGESCHOOL - Bedrijfsbeheer optie accountancy-fiscaliteit - Afstudeerrichting Fiscaliteit
- KATHOLIEK HOGESCHOOL LIMBURG - Bedrijfsbeheer optie accountancy-fiscaliteit - Major Accountancy
- KATHOLIEK HOGESCHOOL LIMBURG - Bedrijfsbeheer optie accountancy-fiscaliteit - Major Fiscaliteit
- KATHOLIEK HOGESCHOOL ZUID-WEST-VLAANDEREN - Bedrijfsbeheer optie accountancy-fiscaliteit - Afstudeerrichting Accountancy-Fiscaliteit
- KATHOLIEK HOGESCHOOL ZUID-WEST-VLAANDEREN - Bedrijfsbeheer optie accountancy-fiscaliteit - Major Accountancy-Communicatie
- KATHOLIEKE HOGESCHOOL BRUGGE-OOSTENDE - Bedrijfsbeheer optie accountancy-fiscaliteit
- KATHOLIEKE HOGESCHOOL KEMPEN - Bedrijfsbeheer optie accountancy-fiscaliteit
- KATHOLIEKE HOGESCHOOL LEUVEN - Bedrijfsbeheer optie accountancy-fiscaliteit
- KATHOLIEK HOGESCHOOL MECHELEN - Bedrijfsbeheer optie accountancy-fiscaliteit
- KATHOLIEKE HOGESCHOOL SINT-LIEVEN - Bedrijfsbeheer optie accountancy-fiscaliteit
- LBC - NVK ANTWERPEN - Graduaat Boekhouden
- LBC - NVK STEKENE - Graduaat Boekhouden
- MERCATOR-PCVO - Graduaat Boekhouden
- PCVO HANDEL HASSELT - Graduaat Boekhouden
- PCVO HANDEL HASSELT - Graduaat Fiscale Wetenschappen
- PHLIMBURG - Bedrijfsbeheer optie accountancy-fiscaliteit
- VHH CVO OUDENAARDE - Graduaat Boekhouden
- WENK-HONIM - Bedrijfsbeheer optie accountancy-fiscaliteit

Mijn diploma/onderwijsinstelling staat niet op de lijst

Indien de onderwijsinstelling van de kandidaat-stagiair niet voorkomt op de hierboven vermelde lijst, raden wij aan contact op te nemen met zijn onderwijsinstelling.

Dispenses pour l'examen d'admission au stage

Les matières de l'examen d'admission pour les experts-comptables et les conseils fiscaux sont déterminées par la loi. Tous les candidats stagiaires n'ont pas suivi la même formation dans la même institution d'enseignement. C'est la raison pour laquelle l'Institut fait une distinction entre les dispenses automatiques et les dispenses sur la base de l'institution d'enseignement.

Constitution d'un dossier individuel de demande de dispenses

Chaque candidat stagiaire qui veut entrer en ligne de compte pour les dispenses doit constituer un dossier individuel de demande de dispenses. Le dossier de dispenses doit parvenir au service du stage au plus tard trois mois avant le commencement de l'examen. Le dossier de dispenses est une partie du dossier d'inscription.

La Commission de stage examine le dossier et transmet son appréciation au Conseil de l'Institut. Le Conseil informe le candidat au plus tard un mois avant l'examen des dispenses qu'il a obtenues.

Téléchargez ici le formulaire de demande de dispenses pour les experts-comptables et les conseils fiscaux

 Examen d'admission au stage d'expert-comptable

 Examen d'admission au stage de conseil fiscal

Dispenses automatiques

Les dispenses automatiques ne s'appliquent qu'aux candidats stagiaires issus de l'enseignement supérieur de type court. Ils bénéficient de dispenses automatiques dans les domaines suivants: fiscalité, pratique du droit et comptabilité. Les dispenses automatiques sont accordées par l'Institut sur la base du(des) diplôme(s) envoyé(s).

Dispenses sur la base de l'institution d'enseignement

Un tableau des dispenses (ou table de concordance) est une table qui donne au candidat stagiaire un aperçu du nombre minimum de dispenses qu'il peut obtenir par matière. Ces tableaux sont établis par l'Institut en concertation avec les représentants des institutions d'enseignement concernées. D'ici peu, un simple clic sur l'établissement dans lequel vous avez fait vos études vous indiquera les dispenses auxquelles vous avez droit pour l'examen d'admission.

Experts-comptables

Enseignement supérieur de type long / enseignement universitaire

 ECOLE SUPERIEURE DES SCIENCES FISCALES - ESSF - DESS et Diplôme de droit fiscal européen

 ECOLE SUPERIEURE DES SCIENCES FISCALES - ESSF - DESS et Diplôme en droit fiscal

 FUCAM - MONS - Bachelier et master (120) en Sciences de Gestion – Spécialisation en revisorat et expertise comptable (cours du jour) A PARTIR DE JUIN 2009

- FUCAM - Candidature, Licence en sciences de gestion, option Revisorat et Expertise comptable
- FUNDP - NAMUR - Candidature, Maitrise en Science de Gestion
- FUSL - Candidature en Sciences économiques et de gestion
- HEC - HAUTES ETUDES COMMERCIALES - LIEGE - DESS / Master en fiscalité / Licence en fiscalité
- HEC - HAUTES ETUDES COMMERCIALES - LIEGE - DESS - Analyse, Contrôle et Révisorat
- HEC - HAUTES ETUDES COMMERCIALES - LIEGE - Licence en Sciences commerciales - Ingénieur commercial et/ou de gestion
- ICHEC - INSTITUT CATHOLIQUE DES HAUTES ETUDES COMMERCIALES - Candidature et licence en Sciences Commerciales et Financières orientation Expertise comptable et Revisorat
- ICHEC - INSTITUT CATHOLIQUE DES HAUTES ETUDES COMMERCIALES - Candidature et licence en Sciences Commerciales et Financières orientation Finances
- ICHEC - INSTITUT CATHOLIQUE DES HAUTES ETUDES COMMERCIALES - Ingéniorat commercial - Ingénierie financière
- U.L.B. - DES en Droit fiscal
- U.L.B.- ECOLE DE COMMERCE SOLVAY - Mastère en gestion fiscale
- UCL - Candidature et Licence en Droit
- UCL - IAG - Candidature et Ingéniorat de Gestion
- UCL - IAG - Candidature, Licence en Science de Gestion
- UCL - IAG - Candidature, Maitrise en Science de Gestion
- ULB - Candidature et Licence en Droit
- ULB - Candidature et Licence en Sciences Economiques
- ULB - ECOLE DE COMMERCE SOLVAY - Ingénieur de Gestion
- ULG - Candidature et Licence en Droit
- ULG - Candidature et licence en Sciences de gestion et Ingéniorat de gestion
- UMH - WAROQUE - Candidature, licence en Sciences de Gestion, Ingéniorat de Gestion
- UMH - WAROCQUE - DES en Audit et Revisorat (2001-2002)

Enseignement supérieur de type court

- C.B.C. - Chambre Belge des Comptables de Bruxelles - Société Royale - Diplôme de candidat expert-comptable
- C.B.C. Chambre Belge des Comptables et Experts Comptables – Liège
- C.B.C.E.C. - Chambre Belge des Comptables et Experts-Comptables de la Province de Liège - Diplôme de candidat expert-comptable
- C.B.C.E.C. - Chambre Belge des Comptables et Experts-Comptables de la Province de Liège - Diplôme de conseil fiscal
- COLLEGE TECHNIQUE DES AUMÔNIERS DU TRAVAIL - CHARLEROI - Graduat en comptabilité

- COURS COMMERCIAUX ET INDUSTRIELS DE LA VILLE DE WAVRE - Graduat en comptabilité
- COURS TECHNIQUES ET PROFESSIONNELS DE L'ETAT - DOUR - Graduat en comptabilité
- ECOLE SUPERIEURE DES AFFAIRES - NAMUR
- ECSSAC - HAUTE ECOLE DE LA VILLE DE LIEGE - Graduat en comptabilité, option Gestion et/ou Fiscalité
- EISM - ECOLE INDUSTRIELLE SUPERIEURE - VILLE DE MONS - Graduat en comptabilité
- ENSEIGNEMENT DE PROMOTION ET DE FORMATION CONTINUE DE L'ULB ET LA CCB - INSTITUT COMMERCIAL SUPERIEUR (EPFC 3) - Graduat en comptabilité
- EPHEC - HAUTE ECOLE ECONOMIQUE ET TECHNIQUE - Graduat en comptabilité, option Gestion
- EPHEC - INSTITUT DE PROMOTION SOCIALE DE LA COMMUNAUTE FRANCAISE - Graduat en comptabilité
- HAUTE ECOLE ALBERT JACQUARD - IESTN - Namur, Tamines - Graduat en comptabilité, option Gestion
- HAUTE ECOLE ALBERT JACQUARD - IESTN - Namur, Tamines - Graduat en sciences fiscales
- HAUTE ECOLE CATHOLIQUE DU LUXEMBOURG - BLAISE PASCAL - Graduat en comptabilité, option Gestion ou Fiscalité
- HAUTE ECOLE DE LA PROVINCE DE LIEGE - LEON-ELI TROCLET - Graduat en comptabilité, option Gestion et/ou Fiscalité
- HAUTE ECOLE DE L'ENSEIGNEMENT SUPERIEUR DE NAMUR - IESN - Graduat en comptabilité - Fiscalité
- HAUTE ECOLE FRANCISCO FERRER - COOREMANS - Graduat en comptabilité, option Gestion et/ou Fiscalité
- HAUTE ECOLE LUCIA DE BROUCKERE - ISS - Graduat en comptabilité, option Gestion ou Fiscalité
- HAUTE ECOLE PROVINCIALE DE CHARLEROI - UNIVERSITE DU TRAVAIL
- HAUTE ECOLE PROVINCIALE DU HAINAUT OCCIDENTAL - MOUSCRON - Graduat en comptabilité, option Gestion ou Fiscalité
- HAUTE ECOLE ROI BAUDOIN - INSTITUT REINE ASTRID - Graduat en comptabilité, option Gestion ou Fiscalité
- HEMES - INSTITUT SAINTE-MARIE - Graduat en comptabilité, option Gestion et/ou Fiscalité
- HEP - HAUTE ECOLE PROVINCIALE - MONS - BORINAGE - CENTRE - Graduat en comptabilité, option Gestion
- INSTITUT D'ENSEIGNEMENT DE PROMOTION SOCIALE DE LA COMMUNAUTE FRANCAISE - UCCLE - ANDERLECHT - BRUXELLES - Graduat en comptabilité
- INSTITUT D'ENSEIGNEMENT DE PROMOTION SOCIALE DE LA COMMUNAUTE FRANCAISE - ARLON, MUSSON - Graduat en comptabilité
- INSTITUT D'ENSEIGNEMENT DE PROMOTION SOCIALE DE LA COMMUNAUTE FRANCAISE - ATH - FLOBECQ - Graduat en comptabilité
- INSTITUT D'ENSEIGNEMENT DE PROMOTION SOCIALE DE LA COMMUNAUTE FRANCAISE - AUBANGE - Graduat en comptabilité

- INSTITUT D'ENSEIGNEMENT DE PROMOTION SOCIALE DE LA COMMUNAUTE FRANCAISE - BLEGNY -
Graduat en comptabilité
- INSTITUT D'ENSEIGNEMENT DE PROMOTION SOCIALE DE LA COMMUNAUTE FRANCAISE - COURT-
SAINT-ETIENNE - Graduat en comptabilité
- INSTITUT D'ENSEIGNEMENT DE PROMOTION SOCIALE DE LA COMMUNAUTE FRANCAISE - JEMELLE
- Graduat en comptabilité
- INSTITUT D'ENSEIGNEMENT DE PROMOTION SOCIALE DE LA COMMUNAUTE FRANCAISE -
LIBRAMONT - CHEVIGNY - Graduat en comptabilité
- INSTITUT D'ENSEIGNEMENT DE PROMOTION SOCIALE DE LA COMMUNAUTE FRANCAISE - MARCHE-
EN-FAMENNE (JEMELLE) - Graduat en comptabilité
- INSTITUT D'ENSEIGNEMENT DE PROMOTION SOCIALE DE LA COMMUNAUTE FRANCAISE - MONS
(JEMAPPES) - Graduat en comptabilité
- INSTITUT D'ENSEIGNEMENT DE PROMOTION SOCIALE DE LA COMMUNAUTE FRANCAISE -
MORLANWELZ - MARIEMONT - Graduat en comptabilité
- INSTITUT D'ENSEIGNEMENT DE PROMOTION SOCIALE DE LA COMMUNAUTE FRANCAISE -
MOUSCRON - COMINES - Graduat en comptabilité
- INSTITUT D'ENSEIGNEMENT DE PROMOTION SOCIALE DE LA COMMUNAUTE FRANCAISE - NAMUR -
GESVES - Graduat en comptabilité
- INSTITUT D'ENSEIGNEMENT DE PROMOTION SOCIALE DE LA COMMUNAUTE FRANCAISE -
PERUWELZ - Graduat en comptabilité
- INSTITUT D'ENSEIGNEMENT DE PROMOTION SOCIALE DE LA COMMUNAUTE FRANCAISE -
RIXENSART - Graduat en comptabilité
- INSTITUT D'ENSEIGNEMENT DE PROMOTION SOCIALE DE LA COMMUNAUTE FRANCAISE - SIVRY -
RANCE - Graduat en comptabilité
- INSTITUT D'ENSEIGNEMENT DE PROMOTION SOCIALE DE LA COMMUNAUTE FRANCAISE -
SOUMAGNE - Graduat en comptabilité
- INSTITUT D'ENSEIGNEMENT DE PROMOTION SOCIALE DE LA COMMUNAUTE FRANCAISE - THUIN -
Graduat en comptabilité
- INSTITUT D'ENSEIGNEMENT DE PROMOTION SOCIALE DE LA COMMUNAUTE FRANCAISE - TOURNAI
- ANTOING - TEMPLEUVE - Graduat en comptabilité
- INSTITUT D'ENSEIGNEMENT DE PROMOTION SOCIALE DE LA COMMUNAUTE FRANCAISE -
WAREMME - Graduat en comptabilité
- INSTITUT DES CARRIERES COMMERCIALES D'ENSEIGNEMENT DE PROMOTION SOCIALE DE LA
COMMUNAUTE FRANCAISE - Graduat en comptabilité
- INSTITUT PROVINCIAL DES ARTS ET METIERS - NIVELLES - Graduat en comptabilité
- INSTITUT REINE ASTRID - ENSEIGNEMENT SUPERIEUR DE PROMOTION SOCIALE - Graduat en
comptabilité

Conseils fiscaux

Enseignement supérieur de type long / enseignement universitaire

- ECOLE SUPERIEURE DES SCIENCES FISCALES - ESSF - DESS et Diplôme en droit fiscal
- ECOLE SUPERIEURE DES SCIENCES FISCALES - ESSF - DESS et Diplôme de droit fiscal européen
- FUCAM - Candidature, Licence en sciences de gestion, option Revisorat et Expertise comptable
- FUCAM - MONS - Bachelier et master (120) en Sciences de Gestion – Spécialisation en revisorat et expertise comptable (cours du jour) A PARTIR DE JUIN 2009
- FUNDP - NAMUR - Candidature, Maitrise en Science de Gestion
- FUSL - Candidature en Sciences économiques et de gestion
- HEC - HAUTES ETUDES COMMERCIALES - LIEGE - DESS / Master en fiscalité / Licence en fiscalité
- HEC - HAUTES ETUDES COMMERCIALES - LIEGE - DESS - Analyse, Contrôle et Révisorat
- HEC - HAUTES ETUDES COMMERCIALES - LIEGE - Licence en Sciences commerciales - Ingénieur commercial et/ou de gestion
- ICHEC - INSTITUT CATHOLIQUE DES HAUTES ETUDES COMMERCIALES - Candidature et licence en Sciences Commerciales et Financières orientation Expertise comptable et Revisorat
- ICHEC - INSTITUT CATHOLIQUE DES HAUTES ETUDES COMMERCIALES - Candidature et licence en Sciences Commerciales et Financières orientation Finances
- ICHEC - INSTITUT CATHOLIQUE DES HAUTES ETUDES COMMERCIALES - Ingéniorat commercial - Ingénierie financière
- U.L.B. - DES en Droit fiscal
- U.L.B.- ECOLE DE COMMERCE SOLVAY - Mastère en gestion fiscale
- UCL - Candidature et Licence en Droit
- UCL - IAG - Candidature et Ingéniorat de Gestion
- UCL - IAG - Candidature, Licence en Science de Gestion
- UCL - IAG - Candidature, Maitrise en Science de Gestion
- ULB - Candidature et Licence en Droit
- ULB - Candidature et Licence en Sciences Economiques
- ULB - ECOLE DE COMMERCE SOLVAY - Ingénieur de Gestion
- ULG - Candidature et Licence en Droit
- ULG - Candidature et licence en Sciences de gestion et Ingéniorat de gestion
- UMH - WAROQUE - Candidature, licence en Sciences de Gestion, Ingéniorat de Gestion
- UMH WAROCQUE - DES en Audit et Revisorat (2001-2002)

Enseignement supérieur de type court

- C.B.C. - Chambre Belge des Comptables de Bruxelles - Société Royale - Diplôme de candidat expert-comptable C.B.C. Chambre Belge des Comptables et experts-comptables – LIEGE
- C.B.C.E.C. - Chambre Belge des Comptables et Experts-Comptables de la Province de Liège - Diplôme de candidat expert-comptable

- C.B.C.E.C. - Chambre Belge des Comptables et Experts-Comptables de la Province de Liège - Diplôme de conseil fiscal
- COLLEGE TECHNIQUE DES AUMÔNIERS DU TRAVAIL - CHARLEROI - Graduat en comptabilité
- COURS COMMERCIAUX ET INDUSTRIELS DE LA VILLE DE WAVRE - Graduat en comptabilité
- COURS TECHNIQUES ET PROFESSIONNELS DE L'ETAT - DOUR - Graduat en comptabilité
- ECOLE SUPERIEURE DES AFFAIRES - Graduat en comptabilité
- ECSSAC - HAUTE ECOLE DE LA VILLE DE LIEGE - Graduat en comptabilité, option Gestion et/ou Fiscalité
- EISM - ECOLE INDUSTRIELLE SUPERIEURE - VILLE DE MONS - Graduat en comptabilité
- ENSEIGNEMENT DE PROMOTION ET DE FORMATION CONTINUE DE L'ULB ET LA CCB - INSTITUT COMMERCIAL SUPERIEUR (EPFC 3) - Graduat en comptabilité
- EPHEC - HAUTE ECOLE ECONOMIQUE ET TECHNIQUE - Graduat en comptabilité, option Gestion
- EPHEC - INSTITUT DE PROMOTION SOCIALE DE LA COMMUNAUTE FRANCAISE - Graduat en comptabilité
- HAUTE ECOLE ALBERT JACQUARD - IESTN - Namur, Tamines - Graduat en sciences fiscales
- HAUTE ECOLE ALBERT JACQUARD - IESTN - Namur, Tamines - Graduat en comptabilité, option Gestion
- HAUTE ECOLE CATHOLIQUE DU LUXEMBOURG - BLAISE PASCAL - Graduat en comptabilité, option Gestion ou Fiscalité
- HAUTE ECOLE DE LA PROVINCE DE LIEGE - LEON-ELI TROCLET - Graduat en comptabilité, option Gestion et/ou Fiscalité
- HAUTE ECOLE DE L'ENSEIGNEMENT SUPERIEUR DE NAMUR - IESN - Graduat en comptabilité - Fiscalité
- HAUTE ECOLE FRANCISCO FERRER - COOREMANS - Graduat en comptabilité, option Gestion et/ou Fiscalité
- HAUTE ECOLE LUCIA DE BROUCKERE - ISS - Graduat en comptabilité, option Gestion ou Fiscalité
- HAUTE ECOLE PROVINCIALE DE CHARLEROI - UNIVERSITE DU TRAVAIL
- HAUTE ECOLE PROVINCIALE DU HAINAUT OCCIDENTAL - MOUSCRON - Graduat en comptabilité, option Gestion ou Fiscalité
- HAUTE ECOLE ROI BAUDOIN - INSTITUT REINE ASTRID - Graduat en comptabilité, option Gestion ou Fiscalité
- HEMES - INSTITUT SAINTE-MARIE - Graduat en comptabilité, option Gestion et/ou Fiscalité
- HEP - HAUTE ECOLE PROVINCIALE - MONS - BORINAGE - CENTRE - Graduat en comptabilité, option Gestion
- INSTITUT D' ENSEIGNEMENT DE PROMOTION SOCIALE DE LA COMMUNAUTE FRANCAISE - ARLON, MUSSON - Graduat en comptabilité
- INSTITUT D' ENSEIGNEMENT DE PROMOTION SOCIALE DE LA COMMUNAUTE FRANCAISE - ATH - FLOBECQ - Graduat en comptabilité
- INSTITUT D' ENSEIGNEMENT DE PROMOTION SOCIALE DE LA COMMUNAUTE FRANCAISE - AUBANGE - Graduat en comptabilité
- INSTITUT D' ENSEIGNEMENT DE PROMOTION SOCIALE DE LA COMMUNAUTE FRANCAISE - BLEGNY - Graduat en comptabilité
- INSTITUT D' ENSEIGNEMENT DE PROMOTION SOCIALE DE LA COMMUNAUTE FRANCAISE - COURT-SAINT-ETIENNE - Graduat en comptabilité
- INSTITUT D' ENSEIGNEMENT DE PROMOTION SOCIALE DE LA COMMUNAUTE FRANCAISE - JEMELLE - Graduat en comptabilité
- INSTITUT D' ENSEIGNEMENT DE PROMOTION SOCIALE DE LA COMMUNAUTE FRANCAISE - LIBRAMONT - CHEVIGNY - Graduat en comptabilité

- INSTITUT D' ENSEIGNEMENT DE PROMOTION SOCIALE DE LA COMMUNAUTE FRANCAISE - MARCHE-EN-FAMENNE (JEMELLE) - Graduat en comptabilité
- INSTITUT D' ENSEIGNEMENT DE PROMOTION SOCIALE DE LA COMMUNAUTE FRANCAISE - MONS (JEMAPPES) - Graduat en comptabilité
- INSTITUT D' ENSEIGNEMENT DE PROMOTION SOCIALE DE LA COMMUNAUTE FRANCAISE - MORLANWELZ - MARIEMONT - Graduat en comptabilité
- INSTITUT D' ENSEIGNEMENT DE PROMOTION SOCIALE DE LA COMMUNAUTE FRANCAISE - MOUSCRON - COMINES - Graduat en comptabilité
- INSTITUT D' ENSEIGNEMENT DE PROMOTION SOCIALE DE LA COMMUNAUTE FRANCAISE - NAMUR - GESVES - Graduat en comptabilité
- INSTITUT D' ENSEIGNEMENT DE PROMOTION SOCIALE DE LA COMMUNAUTE FRANCAISE - PERUWELZ - Graduat en comptabilité
- INSTITUT D' ENSEIGNEMENT DE PROMOTION SOCIALE DE LA COMMUNAUTE FRANCAISE - RIXENSART - Graduat en comptabilité
- INSTITUT D' ENSEIGNEMENT DE PROMOTION SOCIALE DE LA COMMUNAUTE FRANCAISE - SIVRY - RANCE - Graduat en comptabilité
- INSTITUT D' ENSEIGNEMENT DE PROMOTION SOCIALE DE LA COMMUNAUTE FRANCAISE - SOUMAGNE - Graduat en comptabilité
- INSTITUT D' ENSEIGNEMENT DE PROMOTION SOCIALE DE LA COMMUNAUTE FRANCAISE - THUIN - Graduat en comptabilité
- INSTITUT D' ENSEIGNEMENT DE PROMOTION SOCIALE DE LA COMMUNAUTE FRANCAISE - TOURNAI - ANTOING - TEMPLEUVE - Graduat en comptabilité
- INSTITUT D' ENSEIGNEMENT DE PROMOTION SOCIALE DE LA COMMUNAUTE FRANCAISE - UCCLÉ - ANDERLECHT - BRUXELLES - Graduat en comptabilité
- INSTITUT D' ENSEIGNEMENT DE PROMOTION SOCIALE DE LA COMMUNAUTE FRANCAISE - WAREMME - Graduat en comptabilité
- INSTITUT PROVINCIAL DES ARTS ET METIERS - NIVELLES - Graduat en comptabilité
- INSTITUT REINE ASTRID - ENSEIGNEMENT SUPERIEUR DE PROMOTION SOCIALE - Graduat en comptabilité

Mon diplôme/institution d'enseignement ne se trouve pas dans la liste

Au cas où l'institution d'enseignement du candidat stagiaire ne figure pas dans la liste susmentionnée, nous lui conseillons de prendre contact avec celle-ci.